לא אדון קרן מקרן ומה במקום שהקל על השן ועל הרגל ברה"ר החמיר בקרן מקום שהחמיר על השן ועל הרגל ברשות הניזק אינו דין שנחמיר בקרן אמרו לו דיו לבא מן הדין להיות כנדון מה ברה"ר חצי נזק אף ברשות הניזק חצי נזק: **גמ'** ור"ט לית ליה דיו והא דיו דאורייתא הוא [6]דתניא מדין ק"ו כיצד [1]ויאמר ה' אל משה ואביה ירק ירק בפניה הלא תכלם שבעת ימים ק"ו לשכינה ארבעה עשר יום אלא דיו לבא מן הדין להיות כנדון [2]כי לית ליה דיו היכא דמפריך ק"ו היכא דלא מפריך ק"ו אית ליה דיו התם שבעה דשכינה לא כתיבי אתא ק"ו אייתי ארבסר אתא דיו אפיק שבעה ואוקי שבעה אבל הכא חצי נזק כתיב ואתא ק"ו ואייתי חצי נזק אחרינא ונעשה נזק שלם אי דרשת דיו אפריך ליה ק"ו ורבנן שבעה דשכינה כתיבי תסגר שבעת ימים ור"ט ההוא תסגר דדרשינן דיו הוא ורבנן כתיב קרא אחרינא [2]ותסגר מרים ור"ט ההוא דאפי' בעלמא דרשינן דיו ולא תאמר הכא משום כבודו של משה אבל בעלמא לא קמ"ל א"ל רב פפא לאביי והא האי תנא דלא דריש דיו ואע"ג דלא מפריך ק"ו דתניא קרי בזב מניין ודין הוא מה טהור בטהור טמא בטמא טמא בטהור אינו דין שיהא טמא בטמא וקא מייתי לה בין למגע בין למשא ואמאי נימא אהני ק"ו למגע אהני דיו לאפוקי משא וכי תימא למגע לא אצטריך ק"ו דלא גרע מגברא טהור איצטריך סד"א [3]מקרה לילה כתיב מי שקריו גורם לו יצא זה שאין קריו גורם לו אלא דבר אחר גרם לו קמ"ל מידי ולא ד"א כתיב ומאן תנא דשמעת ליה דאמר שכבת זרע של זב מטמא במשא לא ר"א ולא רבי יהושע [3]דתנן [3]שכבת זרע של זב מטמא במגע ואין מטמא במשא דברי רבי אליעזר ורבי יהושע אומר [4]אף מטמא במשא [5]לפי שאי אפשר בלא צחצוחי זיבה עד כאן לא קאמר רבי יהושע התם אלא שאי אפשר בלא צחצוחי זיבה הא לאו הכי לא אלא האי תנא הוא דתנן [1]למעלה מהן זובו

מידי ולא ד"א כתיב. מימה דמימא דאהני ק"ו למגע ומשא לטומאה גופיה ואהני דיו לומר דלא מטמא אדם לטמא בגדים וכרים מסכת כלים ובסוף מסכת זביס משמע דש"ז של זב מטמא אדם לטמא בגדים וכ"מ לא שייך דיו למלק בטומאה שלא מצינו שום דבר שמטמא במשא שלא יטמא אדם לטמא בגדים הא לעיל (דף יח:) אמרינן כי האי גוונא לר"ט אהני ק"ו לר"ש ואהני דיו למגופו ואע"פ שלא מצינו ר"ש מגופו וכן לקמן גבי מפץ אומר אהני ק"ו לטומאת ערב ואהני דיו לטומאת ז' ואע"פ דלא מצינו דבר הטוגע במת שלא יטמא ז' ושמא יש לנו למלק דר"ש ומגופו שני דברים הן ואין זה למאלין וכן לקמן יש דברים הטוגעים במת שאין להן טומאת ז' ואין נעשים אב הטומאה כגון אוכלין ומשקין וכלי חרס אבל הכא כיון שיש בו טומאת משא אי אפשר להיות למאלין וכן בפ"ק דמקואות (דף יח: וש"ס) יליפינן משקין הנאלין ממתת שכן ממשקין הנאלין ממתת כלי וגלא אמר דיו שיהיו שניים כמותם דלא מצינו דבר הטוגע בשרץ שלא יהא לאשון ולא אמר דאהני ק"ו למגע לטמא אדם לטמא בגדים כרוקו ואהני דיו לאפוקי ממשא וי"ל הא נמי הוי למאלין דלא אשכחן מידי שמגעו מטמא אדם לטמא בגדים שלא יטמא במשא ואהדרנה אשכחן מרכב ברים מסכת כלים שמגעו מטמא אדם ולא לטמא בגדים ומשא מטמא אדם לטמא בגדים וא"ת ולימא אהני ק"ו למשא ואהני דיו לאפוקי מגעו שלא יטמא אדם לחודיה ולא לטמא בגדים שיהא דיו כמלכב הא נמי ליתא ולאו פירכא היא דמשא דלא כתיב ביה כלל יליפינן מק"ו ומגע דכתיב ביה לא נצרך לכל דין מגע רוק מק"ו: **אלא** האי תנא הוא. והני תנאי דלייתי פרק בתרא דזיר (דף סו.) ותנא דמתני' דהתם קסברי ש"ז של זב מטמא במשא לא שייך לאתויי כלל הכא דהתם טולה סברי דוקא קרוב לרלייה זיבה מעת לעת אי יומו מטמא ש"ז והכא בעי לאתויי תנא שיטמא במשא כל ז' בק"ו מרוקו וא"ת בפרק בנות כותים (נדה דף לד:) דקבעי רב יוסף לרלייה לאשונה של מלורע מהו שטמטמא במשא כו' ולאמאי לא פשיט דמטמא במשא מק"ו מרוקו דטהור בטהור כמו קרי של זב דהכא וי"ל דבעיין דהתם לאו אלינא דרבי טרפון אלא אלינא דרבנן דאית ליה דיו היכא דמפריך קל וחומר:

מפץ

ק"ו ולא גרע מגברא טהור. ובי איצטריך ק"ו לאיתויי קרויו של זב לטמא במשא ואי דריש דיו לאיתויי מלטמא במשא איפריך ק"ו ומשום האי לא דריש הא דריש דיו דסבר לה כר' טרפון. ומאן האי תנא דשמעת ליה דאמר שכבת זרעו של זב מטמא במגע ובמשא לא ר' אליעזר ולא ר' יהושע דתניא שכבת זרעו של זב כו' ואפילו ר' יהושע דמטמא אינו מטמא אלא

לא אדון קרן מקרן. כדאמרן לעיל אלא קרן מרגל מקום שהחמיר עליו כשן ורגל אינו דין שנחמיר בקרן: **דיו לבא מן הדין להיות כנדון.** דסוף סוף מי לאו קרן ברה"ר לא משתכחת לד [1]ק"ו: **גמ' ומה דיו דאורייתא הוא דתניא.** גבי י"ג מדות בתורת כהנים מדין ק"ו וכו': **כיצד דמפריך.** ומתניתין מי דרשת דיו מיפרך ק"ו כוליה ולא גמרת בה מידי כדמפרשינן דהתם שבעה דשכינה כו': **הכא אלי נזק כתיב.** ומשמע נמי ברשות הניזק ואי דרשת דיו ואוקמת ליה ברשות הניזק אמאי נזק לא אגמרינן ק"ו מידי: **ור"ט ההוא דאפי'.** לאשמועינן דדרשינן דיו הוא דאמת דאי לא כתיב הכי הוה מוקמינן ליה אאלכסר: **דאפי' בעלמא דרשינן דיו.** ומיימורא דקא גמרינן ליה: **קרי בזב מניין.** קריו של זב מניין שהא הטיפה מטמא במגע ובמשא כטיפה של זב דקרי"ל במסכת נדה (דף נה.) שמטמא במשא וקרי לא דמי לזב כדאמר בפרק בנות כותים (שם דף לה:) זב דומה לזבין ביצה המוחזת קרי דומה לזבין ביצה שאינה מוחזת: **ומה.** רוק שהוא טהור כאדם טהור הוי טמא ומטמא במשא כאדם טמא כגון זב כדכתיב[2] וכי ירוק הזב בטהור דמשמע במה שביד הטהור כדדרשינן במסכת נדה (דף נה:) דהיינו משא וכתיב[2] וכנס בגדיו כו' קרי שטמא בטהור הטיפה מטמא במגע כדכתיב[2] וכל נגע וכל עור אשר יהיה עליו שכבת זרע וגו' ואדם כי אשר יצא ממנו שכבת זרע וגו' ודרשינן במסכת נדה בפרק יוצא דופן (דף מג:) מנין לרבות את הטוגע בשכבת זרע ת"ל או איש אינו דין שיהא טמא בזב: **וקמייפי לה בין למגע בין למשא.** כי רוק: **ואמאי נימא ק"ו אייתי מגע ודיו אפיק משא.** דהא קרי של טהור אינו מטמא במשא: **מידי ולא ד"א כתיב.** מקרה לילה כתיב בין בטמא בין בטהור משמע הלכך למגע לא אצטריך ק"ו: **ומאן תנא דשמעת ליה כו'.** דקאמר דמהאי ק"ו מפיק מגע ומשא מני לא ר"א ולא רבי יהושע: **למעלה מהן.** משלשה אבות הטומאות דשרץ ושכבת זרע וטמא מת דקתני לעיל מהך מתני' במסכת כלים ואינם מטמאין אלא במגע: **זובו**

אני לא אדון קרן מקרן. לדבריהם קאמר להו דלדידיה ליה ליה דיו היכא דמפריך ק"ו ומ"מ מה לשן ורגל שכן הזיקן מצוי תאמר בקרן שאין הזיקו מצוי כ"כ דבחזקת שימור קיימי למ"ד פלגא מזקא קנסא [6]ואין לומר מרגלות לרגות גמרינן ומה רה"ר שהקיל בה לענין שן ורגל החמיר בה לענין קרן רגות הניזק לא כל שכן דמ"מ שייך למפרך שפיר כדמשמע לקמן דבעי למילף כופר אלא בתם בחצר הניזק מנזקין דרגל ופריך מה לנזקי' דרגל שכן יצאן בתם וי"ל דלאו פירכא היא דאין מומרת זו מועלת למייבו ברה"ר והכי דייקינן ק"ו ומה שן ורגל שאין מומרות מועילות למייבו ברה"ר [6] נ"ש כו' [6]וכפ"ק דחגיגה (דף י.) גבי שומט לשמה לזרוק דמה אלא לשמה דפסול מק"ו דשומט מוץ לזמנו דכשר ופריך מה לחוץ לזמנו שכן כרת אע"פ שאין מומרת זו מועלת [6]לחוץ לזמנו לפסול מומרת שהממיה תורה שאני דכיון שהממיה תורה מומרת זו הממיה מומרת אחת וא"מ והיכי קאמרי רבנן דיו כל ק"ו כך הוא דבשביל מומרת אחרימי קטנה שיש בה מה שאין בזה יש ליתן במחמור כל המומרות שבקל וי"ל כיון שהמומרת מעין הדין שאינו באין לגמוד שייך לומר דיו שפיר וא"ת בפרק אחד דיני ממונות (סנהדרין דף לה:) אמר ותהא קבורת מת מצוה דומה שבת מק"ו ומה עבודה שהיא דומה שבת קבורת מת מצוה דומה אותה שבת שנדחית מפני עבודה אינו דין שתהא מת מצוה דומה אותה והשתא נימא כמו שאינה דומה את העבודה אלא בשב ואל תעשה כך אל תדחה שבת אלא בשב ואל תעשה וי"ל כיון דגוף העבודה נדחית מפני קבורת מת מצוה אין לנו לומר שתהא [6] חמורה ממנה בשום מקום:

ק"ו לשכינה י"ד יום. אור"ת משום דאמרינן [6]בהמפלת (נדה דף לא.) שהאב ואם נותנין בו כל אחד ה' דברים והקב"ה נותן בו י' דברים וי"מ דנקט י"ד יום כנגד שני הסגרות דאין הסגר פחות מז' ימים וכן מוכח בתוספתא דמסכת אהלות [6]:

והא האי תנא דלא דריש דיו. וכולהו מידהו ומימה דבפרק השואל (ב"מ דף לה.) פריך הניחא לאמאן דאית ליה דיו אלא לאמאן דלית ליה דיו מאי איכא למימר ואף על גב דהתם לא מפריך קל וחומר ויש לומר דפריך לאמאי דס"ל מעיקרא להכי אמוראי:

עין משפט נר מצוה

עח א מי"י פ"ז מהלכי טומאת מת מסכת ומוסב הלכה יד:

תורה אור השלם

1. וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה וְאַבִיהָ יָרֹק יָרַק בְּפָנֶיהָ הֲלֹא תִכָּלֵם שִׁבְעַת יָמִים תִּסָּגֵר שִׁבְעַת יָמִים מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְאַחַר תֵּאָסֵף: במדבר יב יד
2. וְתִסְגֹּר מִרְיָם מִחוּץ לַמַּחֲנֶה שִׁבְעַת יָמִים וְהָעָם לֹא נָסָע עַד הֵאָסֵף מִרְיָם: במדבר יב טו
3. כִּי יִהְיֶה בָךְ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִהְיֶה טָהוֹר מִקְרֶה לָיְלָה וְיָצָא אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה לֹא יָבֹא אֶל תּוֹךְ הַמַּחֲנֶה: דברים כג יא

מוסף רש"י

מדין קל וחומר כיצד. מגין שהטורה מימנה לחדש ק"ו (זבחים שם:) גרס תוכת הכהים תניא ר' ישמעאל אומר כשלש עשרה מדות התורה נדרשת בהן מק"ו ומגזירה שוה ומבנין אב כו' והדר מפרש להו מדה מדה מק"ו פירה, בפחות מגין אמו דומיין דבר מדבר ע"ש ק"ו (רשב"ם ב"ב ריא.). **הלא תכלם.** לשון מיתה הוא ולשון ק"ו (זבחים שם:). **דיו לבא מן הדין להיות כנדון.** לפיכך אף כשיפרט אפגר שבעת ימים (במדבר יב יד). הכתוב לא מחדן אפילו כשאי לסגיר על הבא מן הדין, יומר מן הדין, לכתיב אפגר שבעת ימים (זבחים שם:) אלומר לא לסמיר בחמור מבקל, כיצאל וכא לגמוד מן הקל, אלא דיו לגמוד שיבא כמלמה, כלומר דיו לבא מן הדין כו' (רשב"ם ב"ב שם:). **כי לית ליה דיו היכא דמפריך** ק"ו. כגון אי הוה אמרינן דיו אלא אלא מצלם אלא פלגא, מאי אהני לן ק"ו, הא מקבא נמי שמעינן שבכאה הנחק לא גרע, דהא בקבא דנגיפתם לא כתיב רשות הכהים (לעיל יח:). לפי שאי אפשר. לאתוי שבכת זרע הנאה מן הזב אלא מיפת אלמוחי איכה (נדה כב.).

רבינו חננאל (המשך)

שהוא שהור רוקו שהור אבל רוקו של זב טמא. קרי שהוא טמא בכל אדם שהור אינו (דין) שיהא טמא אפילו בזב. והעמיד קיריוו של זב בזובו שמטמא אפילו במשא והיה לו לדרוש לדון דיו לקיריוו של זב להיות כקריוו של שהור מה זה קרי של טהור מטמא במגע ולא במשא אף זה של זב כך וכיון שלא דרש כך ש"מ דלא דריש דיו ואע"ג דלא מיפרך ק"ו. דאוקימנא דלמגע לא איצטריך ק"ו דלא גרע מן גברא טהור דהוא בעל קרי דמטמא במגע ואע"ג דאמרינן איצטריך ק"ו למגע כבר נדחה האי סברא דאיתקשה מאן דאית ליה האי סברא ומייתי ליה מדבר אחר אקש' עליה מידי דבר אחר כתיב ועמדה הבריתא דלמגע לא צריך